

JOURNAL OF INTERNATIONAL RELATIONS AND POLITICAL SCIENCE STUDIES

ULUSLARARASI İLİSKİLER VE SİYASET BİLİMİ ÇALIŞMALARI DERGİSİ

e-ISSN: 2792-0984

KİTAP İNCELEMESİ

Strateji Bir Tarih, Lawrence Fredman
İstanbul, Alfa Yayınları, 2014, 5. Baskı, ISBN: 978- 605- 171- 081-5
İngilizce Aslından Çeviren: Belkıs Çorakçı Dişbudak

Eda KURT
Mersin Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Yüksek Lisans

Email: kurteda332@gmail.com

Gönderildi: 1 Mart 2022 & **Kabul Edildi:** 29 Mart 2022

Atıf: Kurt, Eda. (2022). [Kitap İncelemesi, Strateji Bir Tarih, Lawrence Fredman]. Journal of International Relations and Political Science Studies, (4), 54-56.

Uluslararası İlişkiler Çalışmaları Derneği | International Relations Studies Association
Journal of International Relations and Political Science Studies
E-mail: dergi@tuicakademi.org

All rights of this paper are reserved by the *International Relations Studies Association (TUIC)*. With the exception of academic quotations, no parts of this publication may be reproduced, redistributed, sold or transmitted in any form and by any means for public usage without a prior permission from the copyright holder. Any opinions and views expressed in this publication are the author(s)'s and do not reflect those of the *TUIC*, editors of the journal, and other authors.

L Strateji Bir Tarih, Lawrence Fredman

İstanbul, Alfa Yayınları, 2014, 5. Baskı, ISBN: 978- 605- 171- 081-5

İngilizce Aslından Çeviren: Belkıs Çorakçı Dişbudak

Eda KURT

Mersin Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Yüksek Lisans

Email: kurteda332@gmail.com

Gönderildi: 1 Mart 2022 & **Kabul Edildi:** 29 Mart 2022

Yazar, Lawrence Freedman, 1982 yılından beri Londra'daki King's College'da Savaş Araştırmaları profesörü olarak görev yapmaktadır. Strateji alanında uluslararası ilişkiler literatürüne büyük katkı sunmaktadır. Akademik ve politik görevlerde de bulunan Freedman, Nükleer Strateji ve Soğuk Savaşın güvenlik mevzuları üzerine de yazmaktadır. İncelenen kitabın yanı sıra yazarın, The Evolution of Nuclear Strategy (1981), Kennedy's Wars: Berlin, Cuba, Laos, and Vietnam (2000), Deterrence (2004), The Transformation of Strategic Affairs (2006), A Choice of Enemies: America Confronts the Middle East (2008) şeklinde strateji ve uluslararası ilişkiler konularında birçok yayını bulunmaktadır.

Kitap başlangıç olarak stratejinin tarih öncesi dönemlerine dikkat çekip, Batı kültürel geleneğinin en önemli iki kaynağını ele almaktadır: İbrani mukaddes kitabıyla klasik Yunan'ın büyük metinlerine değindikten sonra da, strateji alanında isim yapmış olan stratejistler, Tukidides, Sun Tzu ve Machiavelli ile devam etmektedir. Kitabın ilk iki kısmı askeri ve politik strateji bağlamında incelenmektedir. Üçüncü kısım büyük kuruluşların yöneticileriyle ilgili stratejilerin gelişimini incelerken özellikle iş hayatına odaklanmaktadır. Son kısım ise sosyal bilimler bağlamında yeni bir pencere açmaktadır. Bu çalışmada yönetim düşüncesini dönem bazında inceleyebilmek adına kitabın belli bölümlerine vurgu yapılarak inceleme yapılmıştır. Araştırmada amaç, stratejinin gelişiminin yönetim üzerindeki etkisini gözlemleyerek okuyucunun kitap hakkında fikir sahibi olmasını sağlamaktır.

Kitap 1096 sayfadan oluşmaktadır; Kökenler, Güç Stratejileri, Aşağıdan Yukarı Strateji, Yukarıdan Aşağı Strateji ve Strateji Teorileri şeklinde 5 kısım ve 38 bölüm yer almaktadır. Her alt bölüm kendi içinde ve konusu dâhilinde çeşitli kaynaklardan faydalanarak oluşturulmuştur. Eserde yazarın uzmanlık alanı olan savaş mevzusunun yoğun olarak işlenmesinin yanı sıra antropoloji, din, politika sosyoloji, felsefeye kadar çok çeşitli bilimlerden yararlandığı görülmektedir.

Kitabın ilk kısmı stratejinin kökenini anlamak açısından önem arz etmektedir. İlgi çeken bir şekilde birinci bölümde, insanın evrim teorisi kapsamında stratejik davranışlar sergilediği ve bu davranışları hayatta kalabilmek için önemli kaynakların doğal sonucu olarak gördüğü anlatılmaktadır. İkinci bölümde yine bu incelemeye konu olabilecek şekilde, Kitab-ı Mukaddes'teki bazı hikâyelere değinilerek, Allah'ın en yüksek stratejist ve tüm bilime sahip olduğu ancak tüm güce sahip olamayacağı iddiası tartışılmaktadır. Kitab-ı Mukaddes'in bilinen bir cümlesinde, "*yarış hızlı koşanın, zafer güçlü olanın tekelinde değil,*" denilmektedir. Sun Tzu ve Machiavelli gibi savaş ve siyaset üzerine büyük katkıları olan düşünürlerden alıntı

yaparak, stratejik insan kavramını insan yapısı ve davranışları üzerinden tartışılmaktadır. Bu bölümün son başlığında Âdem ve Havva'nın hikâyesi ile birlikte Hristiyan inancının bir anlatımı yapılarak ve bu sırada şeytanın Tanrı'ya ve cennete karşı düşmanlık ve saldırganlık stratejisi açıklanmaktadır.

Kitabın ikinci kısmında, "strateji" kelimesinin, önce askeri alanda ortaya çıktığını, sonra da yayıldığını anlatan "yeni stratejik bilim" adıyla başlamaktadır. Öte yandan yazar, primatların sosyal gruplar oluşturduğundan beri stratejinin var olduğuna atıfta bulunarak strateji ve taktikler arasındaki farka dikkat çekmiştir. Clausewitz'in, strateji bilimine katkısı tartışılmıştır. Clausewitz, bir iş kurmanın ve yönetmenin tıpkı bir savaşta olduğu gibi insanlar arasında bir rekabet oluşturduğuna dikkat çekmiştir. Fabrika sisteminin yönetim uygulamasının, ordudaki yönetim uygulamasına benzetmesinin doğal olduğunu belirtmiştir. Yazar, yöneticilerin belirsizliği azaltmak için iyi analiz ve planlama yeteneklerine sahip olması gerektiğine inanmaktadır. Üçüncü bölümde Alman Mareşal von Moltke'nin stratejisi öne çıkmaktadır. Von Moltke'nin komutan olarak getirdiği en radikal yenilik, ordusunu bölmek, her iki tarafın ikmalini ayrı ayrı sağlayıp sonra kuvvetleri savaş anında birleştirmektir ("*bölünerek ilerle; birlikte vur*").

Değişen savaş stratejisi Birinci Dünya Savaşı ve uçağın savaşlarda kullanımına dikkat çekilerek ele alınmıştır. Liddell Hart'ın ideal strateji anlayışı ve Winston Churchill'in stratejisi tartışılmıştır. Atom bombasının ortaya çıkışı ile birlikte eski stratejilerin önemini kaybetmesi tartışılmıştır. Stratejik insanın yükselişinin nükleer silahlardan kaynaklandığı belirtilmiştir. Aynı zamanda Oyun Teorisi strateji bağlamında tartışılmıştır.

Kitabın üçüncü kısmında sosyalizm ve komünizm incelemiştir. Weber'in bürokrasi üzerine düşünceleri irdelenmiştir. Kapitalizme karşı duran şahsiyetlerin verdikleri mücadelelerin yanı sıra hippilerin ortaya çıkışı ele alınmış ve bu noktadan hareketle sivil itaatsizliğin stratejik düzleme kavuşması gerekliliği tartışılmıştır. Kitle iletişim araçlarının insan hayatındaki rolü sorgulanmıştır. Amerikan seçimleri incelenerek bu doğrultuda politik strateji üzerindeki etkilerine değinilmiştir.

Kitabın dördüncü kısmı, işletme ve ekonomi temelli stratejiler hakkında bir tartışma sunmaktadır. Bu bölümde yönetici sınıfın yükselişi aktarılmaya çalışılmıştır. Bu yükselişin bürokrasi ve akılcılığın mantığını temsil ettiğine işaret ederken, sosyal bilimlerin yükselişine de yol açtığını iddia etmektedir. Bu kısımda yönetim kavramlarının tarihsel süreci tartışılmaktadır. Aynı zamanda, sahip-yönetici arasındaki ilişkinin de strateji açısından incelendiği gözlenmektedir.

Kitabın beşinci kısmında, bireylerin ihtiyaçlarına ve ilgi alanlarına göre kendi seçimlerini yapmaları gerektiği belirtilmiştir. Birçok alternatif koalisyon istikrarlı olabileceğinden, tüm potansiyel ittifakları metodik olarak incelemek ve en iyi stratejiyi bulmak gerektiğine dikkat çekilmektedir. Axelrod işbirliğini sağlamak için dört kural koymaktadır. Kıskanmamak, ilk kaçak olmamak, diğer oyuncular kaçarsa tepki vermek, çok kurnaz olmamak olarak belirtilmiştir.

Sonuç olarak, oyun yazarı, neler olabileceğini gösterirken gerçek olayı yeniden kurmayı seçebilirken, strateji yazarı hala var olan gerçeklikten başlayabilir, ancak onu nasıl değiştireceğini hayal etmelidir. Toplum ve kahraman arasında yeni bir pozitif ilişki kurulabilirse, bu komedidir. Kahramanın statükoyu değiştirme girişimi başarısız olursa, bu bir trajedidir. Oyun yazarı, komedi mi yoksa trajedi mi yazdığını başından beri bilmektedir. Stratejist, komediyi hedefleyen ancak trajedi riskini alan kişidir.

Strateji tarihini detaylı bir şekilde ele alan Lawrence Friedman'ın strateji anlayışının altında yatan anlam, kontrolümüz dışındaki güçlerin tuzağına düşmek yerine çevremizi şekillendirme ve onu kendi yararımıza kullanma yeteneğimizi ölçmektir. Bu büyüleyici ve aydınlatıcı kitapta Lawrence Freedman, stratejik düşüncenin hayatımızın her alanına nasıl nüfuz edebileceğini göstermektedir. Ancak güçlü bir arka plan bilgisi vermeden kişiler bazında

doğrudan bilgi vermesive felsefi konular içermesi dolayısıyla kitabın içselleştirilmesinin zor olduğunu düşünüyorum. Kanaatimce strateji ve yönetim alanında çalışmalarda bulunan bilim insanlarının bu kitabı referans olarak kullanması yerinde bir seçim olacaktır.